

RDK 2013-03-14

Staffan Weiber

Hur man startar ett sjukhus i Botswana

Staffan Weiber är uppvuxen som barn ihop med sina syskon på ett missionssjukhus i Indien. Efter en förfrågan från dr Kent Jönsson (läkarkollega från Universitetssjukhuset MAS, Kirurgiska kliniken, Malmö) fick dr Staffan Weiber, kirurg, i uppdrag att starta ett nytt sjukhus i Botswana tillsammans med en handfull andra läkarkollegor från olika delar i världen med olika kompetens.

Botswanas huvudstad är Gaborone. Botswana statsvapen består bland annat av en zebra och en elefantbete. Zebran står för nationaldjur och elefantbeten för det stora "wildlife". Statsvapnet består även av boskap och vatten som står för att man alltid har haft boskap, alltid hoppats på vatten. I statsvapen finns också ordet "Pula". Pula står för pengar men viktigast är att det även står för vatten

Botswana ligger centralt i södra afrika. Botswana består av mestadels av öken och savann. I Kalahariområdet, närmare bestämt i Okavango finns ett "old wild reserve" som innehåller en flod, det märkliga med denna flod är att den rinner åt fel håll.

Man har i Botswana hittat förhistoriska människor som man tror är en del av vår mänskliga vagga

Ursprungsbefolkningen är SAN folket och de står för en stor del av grottmålningarna och lever i stora delar av Kalahari.

När man byggde Pyramider i Egypten så byggde man stor stad i Botswana, "Great Zimbabwe"

Livingstone lät utforska stora delar av det "unknown Africa" vilket motsvarade ett brittiskt protektorat. 1800-talet engelsman började fördriva de som bodde i södra Afrika, nybyggare, främst nederländerna och tyskar och man fördrev urinvånarna norrut. Detta ledde till mycket krig och elände som sedermera ledde till just det Brittiska protektoratet.

Sonson till Karma III, som blev kung redan vid 4 års ålder, gifte sig med en vit kvinna, kungen själv var svart. De blev bannlysta men mot att han avsade sig att vara kung fick han återvända till Botswana. Dock kunde han vara politiskt aktiv, och Karma ville att Botswana skulle bli ett fritt land. Karma III sonson Ian Karma kunde sedermera återta kungatronen.

Rikedomen mäts i hur många kor man har, en så kallad Cattle post – Moraka

Botswana är en modern stad och med modernt bygge. Här finns bland annat bankkontor, "governments building" och ett Hälsoministrat. Man har bildat en union, SADAC som är motsvarande till EU. I varje "Tourist office" finns ett porträtt av en yngre Mogwabe. Något som också är unikt för kvinnorna i Botswana är att de oftast har peruk och därför kan se olika ut dag från dag.

Botswana är kända för sina diamanter och man producerar stora mängder diamanter.

Man har även språksvårigheter, man klara sig ganska bra på engelska, dock en fördel att kunna det interna språket

Här finns tre sjukhus, de andra två är Scottish livingstone hospital som är nybyggt och Princes marina hospital. Sjukhusen ägs av staten och merparten av pengarna till att bygga sjukhusen kommer från Kina

Man har sjukförsäkringsbolag som heter Medical aid funds, BOKAMOSO sjukhus som finansieras av bland annat BPOMAS och National Vehicle Accident Fund. Sjukförsäkringen täcker i princip allt, även trafikolyckor – MEN – inte om man inmyndigt alkohol. Om man åker fast för fortkörning blir man vidare hänvisad till ett tält där man får information om hur man använder en kondom!

De vanligaste sjukdomarna är malaria, malnutrition och measles (mässling) i Afrika medan det som toppar i Botswana är HIV/AIDS och tuberkulos. Var 4:e person har HIV/AIDS och stort antal har dött i HIV relaterade sjukdomar. Man har förlorat en hel generation i Botswana, den generation som i dag skulle motsvara den arbetsföra människan. Sedan 5-10 år tillbaks kan i princip en människa med HIV/AIDS leva ett normalt liv och i dagsläget kan en babys föda utan att få HIV/AIDS av sina föräldrar

Kirurgi – en stor del är trafikolyckor, man kör som galningar, berusade, man kan vara 15-20 personer i en toyota. Mycket olyckor med vilddjur. För en kirurg så har det konsekvenser att patienten har HIV/AIDS. De vanligaste tumörformerna är hudcancer, livmoderhalscancer som är kopplat till virussjukdomar, bröstcancer och esofaguscancer med koppling till HIV. Man har också många svåra brännskador.

En stor del av doktorer kommer från Zimbabwe, en andel från Botswana och i övrigt är det doktorer från övriga världen. Man har fler än 1000 utlandsstudenter, ”medical students”, man utbildar sig utomlands men man kommer inte tillbaka.

Man har datorjournal, inget papper alls, och för doktorerna så innebar detta att man hade långa listor att fylla i, DRG, diagnoser, åtgärder samt att varje Alvedon och litet plåster som distribuerades till patienten skulle fyllas i. Endast EN sekreterare fanns på hela sjukhuset, vilket innebar att doktorerna själv fick sköta all administration. För att kunna förbättra datorjournalen skulle det krävas 250 miljoner. Detta gjorde att det slutade med katastrof och därav gick sjukhuset formellt i konkurs. Sjukhuset har härefter köpts upp av staten och är uppstartade igen.

Referat skrivet av: Denise Olsson